

ELS NOMS DE SANT MAGÍ (apunt d'una perspectiva toponímica)

Són diversos els noms per referir-se a l'indret de Sant Magí, centrat, no cal dir-ho, pel seu santuari i, antigament, per les coves que el precediren i provocaren.

Un d'aquests noms fa referència al poblet més proper, Rocamora, petit agregat del municipi mateix de Santa Perpètua de Gaià, que és d'evident tradició segarrenca per bé que avui estigui adscrit oficialment a la Conca de Barberà, com de fet tota la subcomarca de Santa Coloma de Queralt, a la qual pertany.

Aquest recurs d'emprar com a segona part d'un topònim el nom d'una població propera és molt habitual arreu, i doncs, ho hem de considerar quelcom perfectament normal. Només cal pensar, a prop nostre, en noms com Vergós de Cervera, Castellnou d'Oluges o Sant Guim de Freixenet. El que sí és curiós és d'assenyalar que en aquest cas la influència de noms és doble i recíproca, ja que si d'una banda el lloc del santuari pot dir-se "**Sant Magí de Rocamora**", no és menys cert que aquest darrer poble rep semblantment el nom de "**Rocamora de Sant Magí**" (quan no "Rocamora" a seques, però això és problemàtic perquè hi ha un altre Rocamora no gaire lluny, al terme d'Argençola, situat entre aquesta població i Bellmunt de Segarra).

• • •

El segon i més popular (o el menys oficial) dels noms que rep Sant Magí entre els ceriverins, o almenys entre els ceriverins d'arrelada tradició, és "**Sant Magí lluny**". Es tracta d'una denominació que indica clarament la percepció de les distàncies que hom tenia en altres temps, abans de la invenció de la tracció motora. D'altra banda, i des d'un punt de vista més estrictament lingüístic, és ben interessant perquè hi trobem un ús no gaire freqüent d'un adverbí en un topònim, i a més sense cap lligam explícit sinó a partir d'una pura juxtaposició (de manera que l'expressió "Sant Magí lluny" vindria a ser com una reducció de quelcom aparentment més complet, com ara "Sant Magí **de** lluny" o "que és lluny", etc.).

• • •

La BRUFAGANYA: l'altre misteri de Sant Magí

"Sant Magí de la Brufaganya" és el tercer dels noms que rep el lloc que ens ocupa, però òbviament hauríem de dir que n'és el primer, el principal i més freqüent, el més conegut i l'utilitzat als rètols de les carreteres, als mapes i a les publicacions oficials o no.

Però així com les altres denominacions, Sant Magí lluny o de Rocamora, són, per bé que interessants per altres raons, senzilles i perfectament comprensibles per tothom, ens trobem que, per contra, aquesta **Brufaganya** és tot un misteri toponímic i etimològic. És a dir, que no se sap d'on ve ni què vol dir. Tots sabem, això sí, que la Brufaganya és el nom de la serra on es troba l'indret de Sant Magí, serra que tanca per llevant la conca alta del riu Gaià al sud del castell de Queralt, separant-la dels termes de La Llacuna i Santa Maria de Miralles (allí on l'Anoia ja gairebé penedeseja) i del de Querol, que ja és de l'Alt Camp. Però no sabem què vol dir.

Ja en el llibre sobre els topònims de la Segarra vaig haver de limitar-me a apuntar, sobre aquest mot Brufaganya, algunes variants formals i determinats indicis molt o poc relacionats, i la conclusió en seria que l'origen del misteriós nom (a banda que pogués tenir relació amb un tampoc clar castell de Bufalaranya de la Catalunya Vella) potser l'hauríem d'anar a cercar en alguna paraula antiga, tal volta derivada de l'adjectiu "bròfec", indicant l'aspror i densitat vegetal de l'indret alhora que la impressionant orografia dels seus esbalços, per on només un ermità a la recerca d'aïllament podria aventurar-se.

Són conclusions que ara com ara no goso canviar ni ampliar en res més, no fos cas de caure en el pur error. Això unit al fet que l'espai no sembla donar per gaire més, m'anima a deixar-ho en aquest punt obert, amb l'esperança que en una propera ocasió, arran de nova documentació o de més encertades idees, es pugui finalment establir amb més fiabilitat i certesa l'origen i significat del misteriós nom de la Brufaganya.

Albert Turull

Joan Valverde

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES DE BAIXA TENSIÓ

C. Llibertat, 32 • Tel. 53 23 11 • Fax 53 23 11 • CERVERA

PUNT DE SERVEI A CERVERA

On li gestionaran:

- Tota classe de reclamacions.
- Contractacions.
- Baixes de subministraments.
- Informes tècnics.
- Actualització de dades de cobrament.
- Recepció de lectura de contador.
- Ampliacions de potències.
- Reduccions de potències.
- Subministraments elèctrics.
- Venda de contadors.
- Subministraments tècnics.
- Tarifes nocturnes.
- Aplicacions elèctriques, etc.

Il.luminació Valverde

Tota classe d'il.luminació, instal·lacions elèctriques,
industrials, vivendes i locals.

CERVERA
Llibertat, 30